

De Nederlandse Wet collectieve afwikkeling massaschade

1. Inleiding en voorgeschiedenis

Op 27 juli 2005 is in Nederland de Wet collectieve afwikkeling massaschade (WCAM) in werking getreden.¹ Deze nieuwe regeling maakt het mogelijk om op een efficiënte en effectieve manier massaschades af te wikkelen. Het biedt de mogelijkheid om een overeenkomst die voorziet in de afwikkeling van een massaschade en die is gesloten tussen een organisatie die de belangen van de gedupeerden behartigt en de aansprakelijke partij of partijen, door de rechter verbindend te laten verklaren voor de gehele groep van gedupeerden. Deze gedupeerden kunnen vervolgens krachtens deze overeenkomst hun schade vergoed krijgen. De nieuwe Nederlandse wet blijkt in haar korte bestaan een succes te zijn. Vrijwel alle betrokkenen – rechters, advocaten, belangenorganisaties, schadeveroorzakers, wetenschappers – zijn dan ook enthousiast over de wet en de mogelijkheden die het biedt. Nu het onderwerp ‘massaschade’ in Europa hoog op de agenda staat is dit reden om voor geïnteresseerden informatie te verschaffen over de achtergronden en de inhoud van de wet, alsmede op de eerste ervaringen met deze wet. Dit temeer omdat in de wet is gekozen voor een collectieve schikking als de weg waarlangs een massaschade wordt afgewikkeld, welke aanpak in Europa uniek is, maar juist ook het succes van de wet lijkt te verklaren.

Een collectieve afwikkeling van een massaschade langs deze weg heeft voor alle betrokkenen belangrijke voordelen. Voor de betrokken bedrijven en hun verzekeraars biedt zij het voordeel dat zij niet betrokken worden in een veelheid van procedures, waardoor de kosten van verdediging hoog op kunnen lopen. Bovendien biedt zij het voordeel dat zij door een dergelijke overeenkomst in belangrijke mate zekerheid verkrijgen over de financiële verplichtingen die zij hebben tegenover benadeelden. Voor benadeelden heeft zij het voordeel dat zij, zonder zich de moeite van een jarenlange juridische procedure te hoeven getroosten, binnen korte tijd een reëel schadebedrag krijgen. Een procedure kan voor hen een zware emotionele belasting zijn, waarbij ook nog de kosten en de kans op succes onzeker zijn. Als maatschappelijk voordeel kan worden genoemd het voorkomen van de kosten en inspanningen die gepaard gaan met het voeren van een groot aantal civiele procedures, waarbij toch telkens identieke vragen beantwoord moeten worden.

De directe aanleiding voor de totstandkoming van de wet is de zogenaamde en hieronder nog te bespreken Des-zaak geweest. Wel is nadrukkelijk gekozen voor een algemeen wettelijk kader waarbinnen ook andere massaschades op effectieve en efficiënte wijze kunnen worden afgewikkeld. In het nog korte bestaan van de WCAM is inmiddels naast de Des-zaak ook een andere massaschadezaak langs deze weg afgewikkeld en is een derde zaak bij de rechter aanhangig (zie par. 5). Bij de vormgeving van de WCAM is vooral inspiratie opgedaan bij de Amerikaanse praktijk waaruit blijkt dat de afwikkeling van massaschades langs de weg van een collectieve schikking het meest succesvol is (zie par. 3).

2. Hoofdpijnen van de WCAM

De kern van de wet is gelegen in de gebondenheid van de gehele groep van gedupeerden aan de overeenkomst tot schadeafwikkeling door de uitspraak van de rechter. Zie artikel 7:907 lid 1 BW:

“An agreement concerning the payment of compensation for damage caused by an event or similar events concluded between a foundation or association with full legal competence and one or more other

---

¹ De tekst van de wet is hierachter als bijlage opgenomen.

parties which have committed themselves by this agreement to pay compensation for this damage may, at the joint request of the parties that concluded the agreement, be declared binding by the court on persons to whom the damage was caused so long as the foundation or association represents the interests of these persons pursuant to its articles of association..”

De overeenkomst dient derhalve gesloten te zijn tussen één of meer partijen die zich daarbij hebben verbonden tot vergoeding van de schade en een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid die ingevolge haar statuten de belangen van de betrokken benadeelden behartigt. Deze partijen kunnen gezamenlijk de rechter verzoeken deze overeenkomst verbindend te verklaren. De overeenkomst dient te voorzien in vergoeding van schade die veroorzaakt is door “een gebeurtenis of gelijksoortige gebeurtenissen”. Bij gelijksoortige gebeurtenissen kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het in het verkeer brengen van een gebrekkig medicijn, zoals bijvoorbeeld indertijd het slaapmiddel softenon. Daarbij is verder niet van belang dat de aard en de omvang van de schade per benadeelde sterk kan verschillen. De overeenkomst dient daarmee met de vergoedingen die het toekent rekening te houden (zie hieronder).

Een verbindendverklaring is alleen te rechtvaardigen indien de belangen van de gelaedeerden met de overeenkomst voldoende gewaarborgd zijn. Lid 2 van artikel 907 somt in verband daarmee op welke gegevens in ieder geval in de overeenkomst dienen te zijn opgenomen, terwijl lid 3 de gevallen opsomt waarin de rechter het verzoek afwijst. Deze leden luiden als volgt:

- “2. The agreement shall in any case include:
  - a. a description of the group or groups of persons on whose behalf the agreement was concluded, according to the nature and the seriousness of their loss;
  - b. the most accurate possible indication of the number of persons belonging to the group or groups;
  - c. the compensation that will be awarded to these persons;
  - d. the conditions these persons must meet to qualify for the compensation;
  - e. the procedure by which the compensation will be established and can be obtained;
  - f. the name and place of residence of the person to whom the written notification referred to in Article 908 (2) and (3) can be sent.
3. The court shall reject the request if:
  - a. the agreement does not comply with the provisions of paragraph 2;
  - b. the amount of the compensation awarded is not reasonable having regard, inter alia, to the extent of the damage, the ease and speed with which the compensation can be obtained and the possible causes of the damage;
  - c. insufficient security is provided for the payment of the claims of persons on whose behalf the agreement was concluded;
  - d. the agreement does not provide for the independent determination of the compensation to be paid pursuant to the agreement;
  - e. the interests of the persons on whose behalf the agreement was concluded are otherwise not adequately safeguarded;
  - f. the foundation or association referred to in paragraph 1 is not sufficiently representative of the interests of persons on whose behalf the agreement was concluded;
  - g. the group of persons on whose behalf the agreement was concluded is not large enough to justify a declaration that the agreement is binding;
  - h. there is a legal entity which will provide the compensation pursuant to the agreement and it is not a party to the agreement.”

De gegevens zoals vereist door de onderdelen a, c en d van lid 2 zijn noodzakelijk voor een afwikkeling aan de hand van schadecategorieën (*‘damage scheduling’*). Hierbij wordt aan de hand van een aantal factoren bepaald binnen welke categorie een gedupeerde valt. Een

gedupeerde maakt vervolgens aanspraak op een daarmee corresponderende schadevergoeding. Onderdeel d van lid 2 vereist daarbij dat in de overeenkomst is omschreven aan welke voorwaarden de benadeelden moeten voldoen om voor zo'n daarmee corresponderende vergoeding in aanmerking te komen.

Lid 3 somt de gevallen op waarin de rechter het verzoek de overeenkomst verbindend te verklaren, afwijst. Onderdeel b is daarbij cruciaal. Het verplicht de rechter te toetsen of de hoogte van de toegekende bedragen per schadecategorie redelijk is. Onderdeel b somt voor de beoordeling daarvan een aantal gezichtspunten op, zoals in de eerste plaats de omvang van de schade van de personen die in de betreffende categorie zijn ingedeeld. Voorts noemt dit onderdeel als gezichtspunt de eenvoud en snelheid waarmee de vergoedingen verkregen kunnen worden. Hierbij is van belang in hoeverre de overeenkomst in vergelijking met een afwikkeling buiten de overeenkomst daadwerkelijk een snelle en eenvoudige afwikkeling garandeert. Zonder overeenkomst zal een benadeelde zich mogelijk lange onderhandelingen en wellicht zelfs een civiele procedure met de daaraan verbonden kosten moeten getroosten. Bovendien is daarbij van belang dat de uitkomst daarvan onzeker is, zodat met bepaling van de hoogte van de toegekende vergoeding ook rekening mag worden gehouden met wat de aanspraak, gelet op de proceskansen, feitelijk waard is.

Indien de rechter de overeenkomst verbindend verklaart is het voor een gedupeerde niet meer mogelijk om buiten de overeenkomst om schadevergoeding te verkrijgen. Hier zijn evenwel belangrijke rechtsbeginselen in het geding, zoals neergelegd in artikel 6 EVRM dat tot uitdrukking brengt dat eenieder bij de vaststelling van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke rechter. Met het oog daarop is het voor een gedupeerde mogelijk om zich binnen een bepaalde termijn te onttrekken aan die verbindendheid. Men spreekt hier ook wel van een 'opt out' mogelijkheid. Zie artikel 7:908 lid 2:

"The declaration that the agreement is binding shall have no consequences for a person entitled to compensation who has notified the person referred to in Article 907(2)(f) in writing, within a period to be determined by the court of at least three months following the announcement of the decision referred to in Article 1017(3) of the Code of Civil Procedure, that he does not wish to be bound.."

Degenen die van deze mogelijkheid gebruik maken, behouden aldus de volledige vrijheid om afzonderlijk hun vordering in te dienen en daarvoor naar de rechter te stappen. Daarnaast is het van belang dat gedupeerden de mogelijkheid wordt geboden om hun stem te laten horen in de procedure die tot de verbindendheid leidt. De rechter kan aldus met hun opmerkingen en bezwaren rekening houden alvorens hij uitspraak doet. Deze mogelijkheid wordt de gedupeerden geboden doordat zij in de procedure opgeroepen worden. Een verdere beschrijving van de procedure blijft verder achterwege, waarbij echter nog wel vermelding verdient dat het gerechtshof te Amsterdam bij uitsluiting bevoegd is tot kennisneming van een verzoek tot verbindendverklaring.

3. De Amerikaanse *class action*-praktijk als inspiratiebron

Bij de vormgeving van de WCAM is vooral inspiratie is opgedaan bij de Amerikaanse 'damages' *class action*-regeling, en in het bijzonder bij het functioneren daarvan in de praktijk. De WCAM onderscheidt zich echter op één essentieel punt van haar Amerikaanse tegenhanger. Het vereist dat partijen ten behoeve van een groep benadeelden eerst *overeenstemming* hebben bereikt over de wijze van schadeafwikkeling waarna zij zich vervolgens gezamenlijk tot de rechter kunnen wenden met het verzoek deze overeenkomst

verbindend te verklaren. In een *'damages' class action* daarentegen vraagt een representatieve benadeelde aan de rechter om de wederpartij te *veroordelen* tot vergoeding van de schade die een groep benadeelden (de *class*) heeft geleden. In de Amerikaanse praktijk zijn het vooral advocaten die hier het initiatief nemen en een representatieve benadeelde uitzoeken om namens hem een *'damages' class action* in te stellen.

In de WCAM is voor het systeem van een collectieve schikking gekozen om de complicaties te voorkomen die zich in Amerika bij *'damages' class action* nogal eens voordoen. Dit komt omdat vele vragen die op een vordering tot schadevergoeding betrekking hebben alleen individueel zijn te beantwoorden. Te denken valt bijvoorbeeld aan vragen naar causaliteit, eigen schuld en vooral de omvang van de schade. Na beantwoording van de gemeenschappelijke rechtsvragen dienen dan ook nog steeds alle individuele gedupeerden in de procedure betrokken te worden, om de op hen betrekking hebbende individuele vragen te beantwoorden. Dit maakt het dat het uitprocederen van een *class action* niet zelden uiterst complex en tijdrovend is.

De Amerikaanse praktijk, waar vooral inspiratie bij is opgedaan, laat nu zien dat partijen om deze problemen te voorkomen vaak een schikking overeenkomen. Dit vindt plaats of ter beëindiging van een al lopende *'damages' class action*, of nog voordat deze procedure is aangespannen. In dit laatste geval verzoeken partijen de rechter om deze verbindend te verklaren. Het voordeel van een dergelijke afwikkeling van de schade – en dat is ook het systeem van de WCAM – is dat deze in dat geval plaatsvindt aan de hand van schadegroepen (*damage scheduling*). De overeenkomst (schikking) bevat maatstaven aan de hand waarvan een benadeelde wordt ingedeeld in een van deze groepen. Deze ontvangt dan een daarmee corresponderende vergoeding. De benadeelde hoeft enkel aan te tonen tot welke groep hij behoort. Deze wijze van afwikkeling is aanmerkelijk eenvoudiger omdat het hierbij niet meer noodzakelijk is om per benadeelde alle op hem betrekking hebbende individuele rechtsvragen te beantwoorden.

Met dit systeem wordt ook een ander negatief bijverschijnsel van de Amerikaanse *class action* vermeden: *blackmail settlement*. Dit is het verschijnsel dat gedaagden in een *class action* die weinig of niets te verwijten valt er desalniettemin de voorkeur aan geven iets te betalen om maar van de *class action* af te komen. Reputatieverlies en het vooruitzicht van een eindeloze en kostbare procedure willen gedaagden er nog wel eens toe bewegen de zaak dan maar af te kopen. Dit verschijnsel kan zich met de WCAM niet voordoen omdat partijen eerst overeenstemming moeten bereiken om vervolgens *gezamenlijk* de rechter te verzoeken de overeenkomst verbindend te verklaren. Daarbij ontbreekt de dwang die inherent is aan een *class action*, zodat een gedaagde zich niet gedwongen zal voelen om zo'n overeenkomst te sluiten.

Het WCAM-systeem heeft ook nog andere voordelen. De wet biedt de juridische infrastructuur om er samen uit te komen. Het bevordert dat de afwikkeling in een meer harmonieuze sfeer kan plaatsvinden, waarbij partijen over en weer gemakkelijker bepaalde stellingen en verweren zullen prijsgeven. Dit voorkomt ook polarisatie en mogelijk zelfs escalatie van het proces. Zelfs kan het initiatief – zie de hieronder te bespreken Shell-zaak – van een schadeveroorzaker uitgaan. Het lijkt er dan ook op dat voor potentieel aansprakelijken de WCAM niet als een bedreiging wordt gezien, maar integendeel als een nuttig instrument om op een bevredigende wijze een punt te kunnen zetten achter vervelende zaken uit het verleden, en dat ook zonder het gevaar dat zij tegen hun zin tot een schikking gedwongen kunnen worden (*blackmail settlement*).

4. Hoe komt in de Nederlandse praktijk een collectieve schikking tot stand?

Het uitgangspunt bij de WCAM is dat partijen eerst overeenstemming hebben bereikt, waarna zij vervolgens *gezamenlijk* de rechter kunnen verzoeken de overeenkomst verbindend te verklaren. Dit kan de vraag oproepen of partijen er wel altijd ook daadwerkelijk samen uitkomen en of de dwang die inherent is aan bijvoorbeeld een *class action* toch niet noodzakelijk om de wederpartij tot schadevergoeding te bewegen.

Het bereiken van overeenstemming kan onder bepaalde omstandigheden zeer lastig zijn, bijvoorbeeld indien partijen essentiële rechtsvragen rond een massaclaim verschillend beantwoorden. Bovendien, zal een veroorzaker van schade in eerste instantie niet bereid zijn over een overeenkomst te praten indien hij iedere aansprakelijkheid ontkent. Hier is, zo blijkt uit de Nederlandse praktijk, een belangrijke rol weggelegd voor het in Nederland sinds 1994 bestaande collectief actierecht als een soort voortraject (art. 3:305a BW). Als er namelijk onduidelijkheid is over de beantwoording van enkele wezenlijke rechtsvragen, kan een belangenorganisatie in een collectieve actie de rechter vragen om hierover een verklaring voor recht uit te spreken.² Een of meer rechterlijke uitspraken kunnen vervolgens duidelijkheid scheppen en kunnen aldus bijdragen aan de bereidheid om met elkaar in onderhandeling te treden en er samen uit te komen.

In praktijk blijkt ook dat partijen er vervolgens uitkomen. Er zijn inmiddels in het korte bestaan van de WCAM al een tweetal zaken afgerond, en een derde zaak is thans bij de rechter aanhangig. Dat zonder de dwang die inherent is aan een wettelijke mogelijkheid om collectief schadevergoeding te vorderen, schadeveroorzakers in de praktijk toch bereid zijn om over een schikking te praten, heeft meerdere oorzaken. Een wel zeer krachtige prikkel is het anders onaantrekkelijke vooruitzicht dat het telkens individueel uitprocederen van een massaschade nog jaren kan duren en ook veel kostbaarder is dan een collectieve afwikkeling. Daarbij biedt een schikking ook nog in belangrijke mate zekerheid over de financiële verplichtingen die zij hebben tegenover de groep van benadeelden. Ook politieke en/of maatschappelijke druk en het voorkomen van reputatieschade kunnen een aansporing zijn. Zonodig – zo blijkt uit de praktijk – is nog een rol weggelegd voor een zwaargewicht als bemiddelaar, die met gezag druk kan uitoefenen om een doorbraak te forceren.

Om te bereiken dat in een zo groot mogelijk aantal gevallen dat zich daarvoor leent ook daadwerkelijk van de WCAM gebruik wordt gemaakt, wordt thans in Nederland onderzocht of het nuttig is om desgewenst ook de rechter een faciliterende rol te laten spelen bij de totstandkoming van een overeenkomst. Gedacht wordt dan aan de invoering van zogenaamde een verplichte preprocesuele comparitie. De rechter zou daarin met partijen de van belang zijnde rechtsvragen kunnen identificeren en/of een mediator kunnen benoemen die partijen kan bijstaan bij de onderhandelingen over een schikking. Ook zou de rechter in deze fase prejudiciële vragen aan de hoogste rechter kunnen voorleggen, indien de beantwoording van deze vragen voor de onderhandelende partijen duidelijkheid biedt over hun rechtsposities. Daarbij is ook de gedachte dat een rechter een onwillige wederpartij er mogelijk wel toe kan bewegen om in onderhandeling te treden, maar andersom er ook op kan wijzen dat de feiten niet rechtvaardigen dat deze wederpartij de schade voldoet.

---

² Dit zijn – voor zover het om het consumentenrecht gaat – dezelfde belangenorganisaties die in het kader van richtlijn nr. 98/27/EG in een collectieve actie in rechte kunnen optreden tegen inbreuken op het consumentenrecht waardoor de collectieve belangen van consumenten worden geschaad.

5. De eerste ervaringen met de WCAM

De directe aanleiding voor de totstandkoming van de wet is de zogenaamde Des-zaak geweest. Deze zaak is inmiddels met gebruikmaking van de WCAM tot een einde gebracht. Des (diëthylstilbestrol) is door veel producenten in Nederland tussen 1947 en 1976 op de markt gebracht en op grote schaal voorgeschreven aan zwangere vrouwen ter voorkoming van vroeggeboorte en miskramen. Op enig moment werd duidelijk dat er een verband bestaat tussen het gebruik van Des en lichamelijke aandoeningen bij de dochters die uit deze zwangerschappen zijn geboren. De lichamelijke aandoening die zich bij de Des-dochters hebben geopenbaard zijn onder meer een afwijkende baarmoedermond, vroeggeboorte en miskramen en baarmoederhalskanker. Na onderhandelingen tussen het Des-centrum - een organisatie die de belangen van de Des-dochters behartigt – en de farmaceutische bedrijven die het middel Des op de markt hebben gebracht is er een overeenkomst tot stand gekomen die voorziet in schadevergoedingen voor de Des-dochters. Met gebruikmaking van de WCAM is de rechter verzocht deze overeenkomst verbindend te verklaren. Na toetsing aan de vereisten die de WCAM daarvoor stelt is dit verzoek op 1 juni 2006 toegewezen. Slechts één van de Des-dochters heeft van haar opt out-mogelijkheid gebruik gemaakt. Inmiddels zijn of worden de (overige) Des-dochters overeenkomstig deze overeenkomst schadeloos gesteld.³

De tweede zaak die met de WCAM is afgewikkeld, is de zogenaamde Dexia-zaak. Dexia en haar rechtsvoorgangers hebben vanaf 1992 verschillende soorten effectenlease-overeenkomsten aangeboden aan consumenten. In totaal zijn er 713.450 overeenkomsten met in totaal 395.000 afnemers gesloten. Het gaat hier om overeenkomsten waarbij met geleend geld werd belegd. De verwachting was dat de aflossing van het geleende geld zou kunnen geschieden uit de opbrengst van de dan te verkopen effecten. Dit bleek een misrekening toen vanaf september 2000 tot mei 2003, de aandelenindex (AEX) daalde van 700 tot 270 punten. Wat resteerde waren omvangrijke schulden. Dexia is onder meer verweten dat zij de afnemers van haar producten onvoldoende heeft gewezen op de risico's daarvan. Na een aantal collectieve acties is het in 2004 gelukt om een schikking tot stand te brengen tussen enerzijds de Dexia-bank en anderzijds de Stichting Leaseverlies, Stichting Eegalease, de Consumentenbond en de Vereniging van Effectenbezitters. Deze regeling houdt zeer in het kort in dat de gedupeerden bij het verstrijken van de looptijd een gedeelte of de gehele restschuld kwijtgescholden krijgen. In totaal wordt er voor zo'n één miljard euro aan schulden kwijtgescholden. Het hof Amsterdam is verzocht om deze overeenkomst verbindend te verklaren. Dit is in januari 2007 geschied.⁴

De derde zaak die thans bij het hof Amsterdam aanhangig is, is de zogenaamde Shell-zaak. Shell heeft met onder meer de Vereniging van Effectenbezitters en de Stichting Shell Reserves Compensation Foundation op 11 april 2007 ten behoeve van de aandeelhouders van Shell een schikking heeft getroffen ter grootte van 340 miljoen US\$. Aanleiding is de sterke daling van de koers van het aandeel Shell nadat bekend werd dat Shell meer olie- en gasreserves in de boeken had staan dan volgens de boekhoudkundige regels toegestaan was.⁵ Het bijzondere in deze zaak is dat deze schikking op initiatief van Shell tot stand is gekomen, hetgeen aangeeft dat ook schadeveroorzakers graag langs deze weg de door hun veroorzaakte schade afwikkelen. Voorts is bijzonder dat het hier een wereldwijde schikking betreft omdat het voorziet in schadevergoedingen voor *alle* aandeelhouders, met uitzondering overigens van

---

³ Zie www.descentrum.nl en www.desfonds.nl.

⁴ Zie www.dexialease.nl en www.eegalease.nl.

⁵ Zie voor meer informatie www.shellvergoeding.nl. De schikking is te vinden op www.shellsettlement.com.

de in de VS woonachtige. De procedure bij het hof Amsterdam is recent van start gegaan, zodat nog niet op korte termijn een uitspraak te verwachten valt.

6. Tot slot

Uit deze ervaringen blijkt dat de WCAM op vele gebieden waar zich massaschades voordoen goed inzetbaar is. Zowel op het gebied van het effectenrecht, als bijvoorbeeld in het consumentenrecht, is de regeling al met succes ingezet. Bovendien is voor een succesvolle toepassing van de WCAM niet van belang of het een massaschade betreft in de vorm van letselschade, danwel in de vorm van vermogensschade. Ook andere massaclaims dan massaschades kunnen met deze wet worden afgewikkeld.

Nederland kent anders dan bijvoorbeeld in de VS geen wettelijke regeling waarin het mogelijk is om collectief schadevergoeding te vorderen. De WCAM biedt daarentegen wel de mogelijkheid om een collectieve schikking verbindend te verklaren. De eerste ervaringen met de WCAM wijzen erop dat dit een gelukkige keuze is geweest. Dit verbaast ook niet omdat de ervaringen in het buitenland leren dat indien er een wettelijke regeling is waarin het mogelijk is om collectief schadevergoeding te vorderen, degelijke procedures zo problematisch en onvoorspelbaar blijken dat de meeste massaschades toch eindigen in een schikking. Het is daarom – zo lijkt het – aan te bevelen om te kiezen voor de collectieve schikking als het primaire afwikkelingsmechanisme en daarnaast maatregelen te nemen die eraan kunnen bijdragen dat in die gevallen die zich daarvoor lenen ook daadwerkelijk een schikking tot stand komt.

In dit verband is in Nederland het collectief actierecht van essentiële betekenis. Indien zich immers een massaschade voordoet zijn er in aanvang niet zelden vele nog onbeantwoorde rechtvragen die eraan in de weg staan dat er een schikking tot stand komt. De Nederlandse praktijk laat in zo'n geval zien dat belangenorganisaties in een collectieve actie de rechter vragen om hierover een verklaring voor recht uit te spreken. Een of meer rechterlijke uitspraken kunnen vervolgens duidelijkheid scheppen en bijdragen aan de bereidheid om met elkaar in onderhandeling te treden en er samen uit te komen. Deze combinatie van de mogelijkheid om bij massaschades in een procedure op tegenspraak een verklaring voor recht te vragen, waarna partijen gezamenlijk over de afwikkeling van de schade in onderhandeling treden, blijkt in de praktijk bijzonder effectief te zijn.

Act on collective settlement of mass damage claims

Article 907 of Book 7 of the Civil Code

1. An agreement concerning the payment of compensation for damage caused by an event or similar events concluded between a foundation or association with full legal competence and one or more other parties which have committed themselves by this agreement to pay compensation for this damage may, at the joint request of the parties that concluded the agreement, be declared binding by the court on persons to whom the damage was caused so long as the foundation or association represents the interests of these persons pursuant to its articles of association. Persons to whom the damage was caused shall be deemed to include persons who have acquired a claim with respect to that damage under universal or singular title.
2. The agreement shall in any case include:
  - a. a description of the group or groups of persons on whose behalf the agreement was concluded, according to the nature and the seriousness of their loss;
  - b. the most accurate possible indication of the number of persons belonging to the group or groups;
  - c. the compensation that will be awarded to these persons;
  - d. the conditions these persons must meet to qualify for the compensation;
  - e. the procedure by which the compensation will be established and can be obtained;
  - f. the name and place of residence of the person to whom the written notification referred to in Article 908 (2) and (3) can be sent.
3. The court shall reject the request if:
  - a. the agreement does not comply with the provisions of paragraph 2;
  - b. the amount of the compensation awarded is not reasonable having regard, inter alia, to the extent of the damage, the ease and speed with which the compensation can be obtained and the possible causes of the damage;
  - c. insufficient security is provided for the payment of the claims of persons on whose behalf the agreement was concluded;
  - d. the agreement does not provide for the independent determination of the compensation to be paid pursuant to the agreement;
  - e. the interests of the persons on whose behalf the agreement was concluded are otherwise not adequately safeguarded;
  - f. the foundation or association referred to in paragraph 1 is not sufficiently representative of the interests of persons on whose behalf the agreement was concluded;
  - g. the group of persons on whose behalf the agreement was concluded is not large enough to justify a declaration that the agreement is binding;
  - h. there is a legal entity which will provide the compensation pursuant to the agreement and it is not a party to the agreement,
4. Before making a decision the court may give the parties the opportunity to add further provisions to the agreement or to amend it.
5. The request referred to in paragraph 1 shall interrupt the limitation period for any legal action for compensation of damage against the persons that are party to the agreement to the extent that the agreement provides for compensation for this damage. If the request has been granted irrevocably, a new limitation period shall commence at the start of the day following the day on which the definitive decision is made on the compensation to be awarded. A new limitation period shall also commence at the start of the day following the day on the notification referred to in Article 908 (2) has been given. If the request is not granted, a new limitation period shall commence at the start of the day following the day on which the irrevocability of this decision has been established. If the agreement is cancelled pursuant to Article 908 (4), a new limitation period shall commence at the start of the day following the day on which such cancellation takes place pursuant to that paragraph. Article 319 (2) of Chapter 3 shall be applicable.

6. The agreement may provide that a right to compensation pursuant to the agreement shall lapse if a person entitled to compensation has not claimed the compensation within a period of at least one year from the start of the day following the day on which he became aware of his right to demand immediate payment of the compensation.

Article 908 of Book 7 of the Civil Code

1. As soon as the request for a declaration that the agreement is binding has been granted irrevocably, the agreement referred to in Article 907 shall, as between the parties and the persons entitled to compensation, have the consequences of a settlement agreement (*vaststellingsovereenkomst*) to which each of the persons entitled to compensation shall be regarded as a party.
2. The declaration that the agreement is binding shall have no consequences for a person entitled to compensation who has notified the person referred to in Article 907(2)(f) in writing, within a period to be determined by the court of at least three months following the announcement of the decision referred to in Article 1017(3) of the Code of Civil Procedure, that he does not wish to be bound.
3. A declaration that the agreement is binding shall have no consequences for a person entitled to compensation who could not have known of his loss at the time of the announcement referred to in paragraph 2 if, after becoming aware of his loss, he has notified the person referred to in Article 907(2)(f) in writing of his wish not to be bound. A party that has committed itself, by the agreement, to pay compensation for damage may give a person entitled to compensation as referred to in the first sentence notice in writing of a period of at least six months within which that person can state he does not wish to be bound. This notice shall also state the name and the place of residence of the person referred to in Article 907(2)(f).
4. A stipulation releasing a party to the agreement from an obligation to the detriment of the persons entitled to compensation is null and void after a declaration that an agreement is binding unless it gives the parties that have committed themselves by the agreement to pay the compensation the joint power to cancel the agreement no later than six months after the expiry of the period to be determined by the court referred to in paragraph 2 on the ground that the declaration that the agreement is binding affects too few of the persons entitled to compensation. In that case, cancellation shall be effected by an announcement in two newspapers and by means of written notification to the foundation or association referred to in Article 907(1). The parties that have cancelled the agreement shall ensure that written notice of the cancellation is sent as soon as possible to the known persons entitled to compensation, in which case the parties may use the last known places of residence of the persons entitled to compensation.
5. Once the agreement has been declared binding, the parties that concluded the agreement may not invoke the grounds for annulment referred to in Article 44(3) of Book 3 and Article 228 of Book 6 and a person entitled to compensation may not invoke the ground for annulment referred to in Article 904(1).

Article 909 of Book 7 of the Civil Code

1. A definitive decision taken pursuant to the agreement on the compensation due to a person entitled to compensation shall be binding. If, however, this decision or the procedure by which it was reached is unacceptable under the principles of reasonableness and fairness, the court shall be competent to decide on the compensation.
2. If no decision is made on the awarding of compensation within a reasonable stipulated period, the court is competent to decide on the compensation.

3. Once the agreement has been declared binding, the foundation or association referred to in Article 907(1) may demand performance of the agreement on behalf of a person entitled to compensation, unless that person objects.
4. The person entitled to compensation shall not receive compensation pursuant to the agreement that would place him in a clearly more advantageous position.
5. If the party or the parties that have committed themselves by the agreement to provide compensation for damage can meet their obligations under the agreement by payment of an amount stipulated in the agreement and it emerges that the total amount of outstanding compensation claims exceeds the total amount to be contributed, the subsequent outstanding claims shall be reduced, pro rata, to the amount still remaining. Depending on factors such as the nature and seriousness of the damage, the agreement may include a different method of reduction than the method prescribed in the first sentence. The payment of an outstanding claim may be suspended if, in connection with the provisions of the first and second sentences, there are reasonable grounds for doubt as to what amount must be paid.

Article 910 of Book 7 of the Civil Code

1. If other debtors besides the party or parties that have committed themselves, by the agreement, to compensate the damage are jointly and severally liable, Article 14 of Book 6 shall apply *mutatis mutandis*. Subject to evidence of a contrary intention, the agreement shall be deemed also to include a clause as referred to in that provision.
2. If the party or parties that have committed themselves, by the agreement, to compensate the damage have complied with their obligations under the agreement by payment of an amount stipulated in the agreement and, after payment of the persons entitled to compensation, there is a sum remaining, this party or these parties may jointly request the court that declared the agreement binding to order the person managing these monies to pay this remainder to the party, or if there is more than one party, to each party in proportion to their respective contributions. The court shall deny the request if it is not sufficiently probable that all persons entitled to compensation have been paid.

TITLE 14 of the Code of Civil Procedure

Concerning the procedure in cases involving declarations that agreements for the collective settlement of damage claims are binding

Article 1013

1. The petition whereby the request referred to in Article 907(1) of Book 7 of the Civil Code is filed shall state:
  - a. the name and place of residence of the petitioners; b. a description of the event or the events to which the agreement relates; c. the names and places of residence of the persons known to the petitioners on whose behalf the agreement was concluded, whereby it shall be sufficient to use their last known addresses;
  - d. a brief description of the agreement; e. a clear description of the request and the grounds on which it is based;
2. The agreement shall be attached as an appendix to the request.
3. The Amsterdam Court of Appeal shall have exclusive competence to take cognisance in first instance of a request as referred to in this article.
4. In derogation from Article 282(2), no copy of a statement of defence or the documents submitted is required to be sent to the persons on whose behalf the agreement was concluded.
5. The notice to appear shall be sent to the persons referred to in the first paragraph under c by ordinary post, unless the court determines otherwise. Notice shall also be given by an announcement in one or more newspapers to be designated by the court, by which legal entities as referred to in Article 1014

shall also be given notice to appear. In addition to the place, the date and the time of the hearing, each notice must also include a brief description of the agreement and the consequences of the granting of the request, presented in a manner to be prescribed by the court. They shall also state that the documents referred to in Article 290(1) are available for inspection at the court registry and that copies are available, and shall refer to the right to file a defence. Unless the court decides otherwise, the petitioners are responsible for giving notice pursuant to this paragraph. The court may order that the Information referred to in this paragraph also be announced in some other way.

6. If it determines the date and the time of the hearing, the court may also decide that, in derogation from Article 282(1), defences must be filed by such time prior to the hearing as the court may decide.

Article 1014

A foundation or association with full legal competence which, pursuant to its articles of association, represents the interests of the persons on whose behalf the agreement was concluded may file a defence.

Article 1015

1. Ongoing proceedings concerning claims in respect of which the agreement provides for compensation shall, on request by a party to the agreement from whom compensation is being claimed in the proceedings, be suspended during the hearing of the request in accordance with Article 225(2), even if the date on which the judgment will be issued has already been determined.
2. The suspended proceedings shall be resumed in accordance with Article 227(1): a. if compensation is being claimed in the proceedings that is not provided for in the agreement; b. if the person entitled to compensation has submitted the statement referred to in Article 908(2) of the Civil Code; c. if it has been established that the request will not be granted; d. if the agreement is terminated pursuant to Article 908(4) of Book 7 of the Civil Code; e. if, having regard to the interests of a person entitled to compensation and taking all the circumstances into account, the hearing of the request has taken unacceptably long and is likely to continue for an unacceptable length of time; f. if either of the parties claims an order for the payment of the costs of the proceedings after the decision to declare the agreement binding has become irrevocable.
3. Article 907(5) of Book 7 of the Civil Code does not apply to claims in proceedings that are resumed pursuant to paragraph 2.
4. Except in those cases referred to in paragraph 2, after suspension of pending proceedings the case shall be removed from the cause-list at the request of either of the parties if the decision to declare the agreement binding has become irrevocable.
5. Article 225(2), second sentence and (3), and Article 222(2) and (3) shall apply.

Article 1016

1. The court may order that one or more experts shall make a report on points that are relevant for the request.
2. Subject to the application of Article 289, the court may decide that the costs arising from the application of the provisions of this title shall be borne by one or more of the petitioners.

Article 1017

1. The court registrar shall send a copy of the decision to the petitioners as soon as possible by ordinary post.
2. The decision and the agreement declared binding by that decision shall be filed with the court registry where they will be available for inspection and where copies will be available for persons entitled to compensation.
3. A copy of the decision to declare the agreement binding shall be sent by ordinary post as soon as possible after it has become irrevocable to the persons known to be entitled to compensation and to the legal entities referred to in Article 1014 that appeared at the proceedings. Furthermore, as soon as possible after this decision has become irrevocable a notice to that effect shall also be published in one or more newspapers to be designated by the court. Each notice shall include, in a manner to be prescribed by the court, a brief description of the agreement, in particular the method by which compensation can be obtained and, if the agreement so provides, the period within which the claim for compensation must be made, as well as the consequences of the declaration that the agreement is binding and the period within which and the procedure by which persons entitled to compensation can free themselves from the consequences of the declaration that the agreement is binding. The notice shall also state that the decision and the agreement thereby declared binding are available for inspection at the court registry. Unless the court decides otherwise, the petitioners are responsible for sending the information and publishing the notice referred to in this paragraph. The court may order that the information referred to in this paragraph also be announced by some other method.
4. As soon as possible after the request to declare an agreement binding has been denied irrevocably, the petitioners shall ensure that the persons on whose behalf the agreement was concluded are notified to this effect in a manner to be prescribed by the court.

Article 1018

1. Appeal in cassation is only open to the petitioners and may only be brought by the petitioners jointly.
2. [A request for] revocation [of the decision] is only open to the foundation or association referred to in Article 907(1) of Book 7 of the Civil Code, and to the other petitioners jointly. If the foundation or association referred to in the first sentence is dissolved, [a request for] revocation is open to a foundation or association as referred to in Article 1014. Revocation of the decision at the request of a foundation or association as referred to in the first or second sentences shall have no consequences for a person entitled to compensation that objects to it.